



JOSEF WINKLER

Anyanyelv

(RÉSZLETEK)

Fölvettem a piros ministránsruhát, úgy mentem ki a hóesésbe, a falufeszület vízszintes rúdján végig, mellemhez szorítva az ostyákat, melyeket a plébános ottfelajtott a parókán, a Mari nevű cseléd pedig rám bízott, hogy vigyem át őket a plébános után a sekrestyébe. Pontosan tudtam, hogy Krisztus urunk legszentségesebb teste az, amivel a falufeszület vízszintes rúdján végigmegyek. Megálltam az iskolával szemben, a legnagyobb kereszt előtt, és jobb kezemmel, melyben Krisztus testét szorongattam volt, keresztet vetettem homlokomra, számra és mellkasomra. Még az iskolában, a hittanórán mesélt a plébános egy fiatal papról, akit két férfi föltartóztatott Stockenboi közeliében, mikor át akart menni a templomba a patak hídján. A fiatal pap bőr tárcát viselt a szíve fölött, benne bádagskatulyát, teli nagyméretű ostyákkal. A két férfi leszúrta, de a pap olyan erősen szorította szívéhez a szentséget, hogy a rablók még a halott kezéből sem bírták kitépni a Krisztus embervértől iszamos testét rejtő skatulyát. [...] A plébános dolgozószobája teli volt aggatva maga festette szentképekkel. Az íróasztalon elefántcsont feszület állt. Mikor a plébános befejezte a barátainak meg a püspöknek írott leveleit, kitöltötte a születési és halotti anyakönyvi kivonatokat, az elefántcsont Krisztus lefejelte a papírlapot, hogy töviskoszorújával megpecsételje az iratokat. A számtalan maga festette szentképet könyvjelzőméretben sokszorosítottta, és a húsvéti gyónás alkalmával még a gyóntatószékben a hívők kezébe nyomta őket emlékeztető gyanánt. Ezek a szentképek szolgáltak könyvjelzőül az imakönyvekben. Olykor előfordult, hogy egyeseket a plébános szentképeivel kezükben fektettek a koporsóba. Nem egyszer láttam, ahogy valaki a plébános szentképét a sír földjébe szúrta. A föld egy idő után kikezdte a szentkép alját. Télen mindennap ott ácsorogtam az Aichholzer Fricivel a templom hideg csarnokában. Melegedtünk, és melegítettük a bort. A plébános fülkét vágatott a falba az oltár mellett, a fülkében rezsó állt. Ott melegítettük a bort. Melegen vittem neki Krisztus vérének az oltárhoz.

Mikor második osztályos voltam a kereskedelmi iskolában, és nagyszüleim parasztházának kihalt szobájában vertem tanyát, tükröt szögelttem az északi falra és kitértam az ablakot. Ha asztalomnál dolgozva fölnéztem, a tükörben láttam, mi történik a szomszéd udvaron. Láttam a tükörben, ahogy az apa a traktor üléséről kissé fölemelkedve áthajolt a motorháztető fölé, és jobbra-balra tekingetve próbálta megállapítani, vajon szabad-e az út. Szívem hevesebben vert, ha láttam ebben a tükörben, hogy egy-egy lány ült a kocsihíd korlátján, átvett lábval, hogy hüvelyébe nyomódott a sima farkú. Láttam, ahogy egyre erősebben nyomta magát a rúdhoz, láttam tekintetében a nyugtalanságot, ahogy megremegett, ha ajtó nyílt valahol. Láttam ebben a tükörben, ahogy egy ló hátsó lábára ágaskodva körbetáncolta a kancát, ahogy vörös, gyermekkar hosszúságú farka behatolt a nőstény hüvelyébe, aztán újra kicsúszott belőle, a ló mellső lábai pedig lehuppantak a földre, majd ismét magasba emelt mellső lábakkal

ismét becserkészte a kancát. Gyerekek és kutyák szaladtak széjjel, mikor a magva elfolyt. Közeledő és távolodó autókat láttam ebben a tükörben, biciklijükre pattanó lányokat, szőrös hüvelyüket és telt combjukat láttam egy-egy pillanatra, ahogy lábukat emelték. Fömlálltam az ablaktól, hogy jobban lássam, ahogy egy parasztlány meztelen seggét a bőrnyeregbe nyomva átkerekezik a falufeszület nyílegyenes rúdjának magasra ívelő mellkasán. Elképzeltem, ahogy a lány verítékezni kezd, ahogy a drótszamar (így neveztük a kerékpárt) bőrnyergéhez nyomja hüvelyét, ahogy végighajt a földutakon, el a rozs-, az árpa- meg a búzaföldek mellett egy napraforgótábla felé. Ebben a tükörben néztem a szomszédban zajló disznóölést, néztem, ahogy a lányok teknőszám hordták a vért a házba vagy az istállóba, néztem, ahogy az Engelmaier Siegfried meg az Engelmaier Hansi nevetve fülön fogtak egy disznófejet, ahogy a kutya a vérszagtól megbolondulva csörgette a láncát, ó igen, hogy örültek volna ezek a testvéri szadisták, ha valaki fölrakta volna a disznófejet az Engelmaier Kriszta fejére álarcnak. Az én bátyáim soha nem ütötték meg a húgunkat, most pedig végig kellett nézmem, ahogy az Engelmaier Siegfried fölpofozta és szöges bakancsával seggbe rúgta az Engelmaier Krisztát. Ott álltam ezzel a szájalmas és a falu száz szemében teljesen mihaszna tehenészlánnyal a patakparti fenyvesben, lehúztam lábáról a mocskos harisnyát meg az elnyűtt cipőt. A vizesés mögött, a fehér Mária-szobor közelében préseltük egymáshoz meztelen testünk. Jóllehet a lány csak tizenöt vagy tizenhat éves lehetett akkor, olyan keze volt, mint egy öregembernek, kerges és agyondolgozott. Kezének repedéseiből még ma is kiolvasható a megerőszkolt gyerekkor és ifjúság. Az Engelmaier Siegfried meg az Engelmaier Hansi két fülénél fogva fölkapták a vérző disznófejet, és átvitték az udvaron. Apjuk épp kiontotta a disznó beleit. Mint a tűzhányóból a láva, bugyogott ki a belsőség, bele a talicskába.

A keserű narancsok temetője

(RÉSZLETEK)

Az olasz napilap részletes beszámolója csak azon a ponton vált érdekessé, ahol egy szemtanú elmesélte a szerkesztőnek, hogy az elsőáldozó gyertya még a halálos balesetet szenvedett lány kezében kettétört és leesett az aszfaltra. A felső részére húzott, tányér alakú papírgallér megakadályozta, hogy továbbguruljon. Még fél óra sem telt el azóta, hogy Jézus menyasszonya rövid élete során első ízben bekebelezte Krisztus testét, most pedig ott hevert az aszfalton vérfoltos elsőáldozó ruhájában, testében a még meg sem emésztett ostya, a töviskoszorú vízjelszerű nyomatával.

Giulianóban, nem messze Nápolytól, ahol 1988 júniusában több mint tízezer fős tömeg gyűlt össze a Madonna tiszteletére rendezett ünnepségen, hogy kövesse a Szűz Mária szobrát, melyet tűzökrös szekér szállított, egypár suhanc tréfából kiáltozni kezdett: Földrengés! Földrengés! Míg emberek százai tülekedtek a Via Ligantéra, a városközpont felé vezető utcára, és ugyanazzal a figyelmeztető kiáltással ajkukon, hisztérikusan összevissza rohagálva igyekeztek elhagyni a környéket, a tömeg kiáltozása és rohagálása megrémítette a tűz ökröt is, melyek épp akkor kanyarodtak be a Béke-

madonna szekerevel a Via Ligantera a városközpont felé. A megbokrosodott ökrök vágatni kezdtek a Madonnával a szűk utcán, és sok embert elsodortak. A menekülő tömeg földre taszított egy Maria de Rosa nevű nyolcéves lánykát. A kislány sírva kiáltott segítségért, mígnem a tíz ökör legázolta, a Madonnát szállító szekér pedig áthajtott a testén. A hozzátartozók kétségbeesetten keresték a lánykát az üvöltő tömegben, mígnem ott találták vérében a földön. Az iszonyatosan összeroncsolódott testtel a giulianói kórházba rohantak. Az ünnepség hagyományos fénypontjára, a *Volo dell'angelo*-ra már nem került sor, mert az angyal röpte angyali átokká változott. Egy angyalnak öltözött lánykának kellett volna drótkötélen függve átrepülnie a tér fölött. A szerencsétlenül járt gyermek apja, aki épp építőanyagot szállított Szicíliaába, a rádióból tudta meg, hogy emberek százai gázoltak át leánya vérző holttestén, mielőtt a rokonok karjukba vehették és kórházba vitték a húscsontokat. *Ó, Jézus Krisztus, aki a legszebb vagy az emberek között! Te angyalok öröme és glóriája, ki ne gyönyörködne a Te szépségedben? Ó, Jézus, mily szép vagy Te és nemes, szebb, mint az angyalok, liliomnál fehérebb, rózsánál pirosabb, fénylőbb, mint a Nap. A Te szépségedet csodálja minden teremtet lélek. És örömmel szemlélnék Téged maguk a szent angyalok is.*

A Piazza Chigin, ahol néhány órája utcai tüntetés zajlott, egy fiatalember Raffael Madonna sulla Seggioláját rajzolta színes krétával az aszfalra. Evtizedeken át ez a szentkép lógott fejünk felett a gyerekszobában. Gyerekkoromban sokszor előfordult, hogy letérdeltem előtte az ágyban, és olyan hangosan mondtam el az Én Istenem, jó Istenem-et, hogy hálószobája falán keresztül anyám is hallotta imádkozásomat, miközben befűtött a kályhába vagy kikaparta a piszkafával a hamut. Másnap reggel aztán azt mondta az öcsémnek: a Sepi minden este elmondja lefekvés előtt az Én Istenem, jó Istenem, lecsukódik már a szemem-et, te meg nem! Ahogy ott álltam a színes krétajézus előtt a Piazza de Chigin, elszorult a torkom. Reménykedtem és egyszersmind féltem is, hogy kihányom a fiú magját, mely pár órával azelőtt a Piazzale Firdusi bábérsövénnyel mögött áradt szét a nyelvemen.

Klaus Hafner, vallására nézve katolikus, evangélikusan házasodott. Mikor katolikus vallású apja meghalt, a pulsnitzi katolikus temetőben akarta eltemettetni, de mivel az elhunyt fia evangélikusan házasodott, a festegető lelkipásztor megtagadta a katolikus szülőktől, hogy a pulsnitzi katolikus temető megszentelt földjében leljenek végső nyughelyet. A blitzbergeni evangélikus temetőben helyezték örök nyugalomra őket. Evangélikus pap adta meg nekik a végtisztséget. Később Klaus Hafnert is a blitzbergeni evangélikus temetőbe temették a szülei mellé, Roman nevű, tizenhat éves fia sírjába. A férfi a Dráva partján, a pulsnitzi ligetben szenvedett halálos kipufogógázmérgezést. A fia megelőzte, pár évvel az apja előtt akasztotta föl magát köszvényes nagybátyja, Otmar Hafner szénapajtájában, borjúkötéllal, persze.

KURDI IMRE fordításai